

30. mar 2023 o 21:51 |

Každá piata strela ukrajinských delostrelcov bude z Dubnice? Ukrajinská ofenzíva sa začína na Považí

Dubnica patrí k posledným, kde vedia vyrábať aj ruské 152 mm strely.

Michal Katuška, Katarína Kozinková

Výroba húfníc Zuzana 2 a munície v spoločnostiach DMD Holdingu (Zdroj: SME - JOZEF JAKUBČO)

DUBNICA NAD VÁHOM. Jedine ženy dokážu najat' na to, aby v tichej miestnosti z asi päťdesiatich drobných súčiastok s precíznosťou hodinárov ručne zostrojili zapalovač veľký asi ako hruška.

"Nemôžu mať zapnuté ani rádio, nerozprávajú sa ani medzi sebou. Skúšali sme najat' aj mužov, ale asi je to príliš jemná osemhodinová práca. Ani ja by som na to nemal trpezlivosť," vysvetľuje Štefan Škultéty.

Nehovorí o výrobe pomôcok pre fajčiarov, ale ako riaditeľ zbrojárskeho holdingu DMD Group o mravčej práci zamestnankýň, ktorých "zapaľovače" sa montujú na špičky 155-milimetrovej delostreleckej munície - aktuálne najvzácnejšieho vojenského tovaru, aký ukrajinskí obrancovia potrebujú.

DMD GROUP, a.s.

- Sídli v Dubnici nad Váhom.
- Založená bola Ministerstvom obrany Slovenskej republiky v roku 1995.
- V roku 2015 sa jediným akcionárom spoločnosti stalo ministerstvo obrany.
- Rozhodujúcu štruktúru portfólia DMD GROUP, a.s. tvoria dcérske spoločnosti.
- DMD GROUP združuje aj spoločnosť Konštrukta-Defence, s majetkovým podielom 100%, ktorá vyrába aj húfnice Zuzana.
- Spoločnosť ZTS-Špeciál so 100% majetkovým podielom, ktorá vyrába hlavne a kanóny.
- Spoločnosť ZVS Holding s 50% podielom so špecializáciou na veľkokalibrovú, strednokalibrovú a malokalibrovú muníciu pre vojenské účely.
- DMD GROUP v kooperácii s ministerstvom obrany zabezpečuje spoločné slovenské expozície na výstavách a veľtrhoch obranného priemyslu po celom svete.

"Do výrobnéj haly munície vás však nemôžeme pustiť, ani bez **kamier**," hovorí Škultéty redaktorom SME v takzvanej zóne 1 - jedinej prístupnej v areáli, zatiaľ čo zóny 2 a 3 s výrobnou halou munície zostávajú neprístupné. "Od vypuknutia konfliktu na **Ukrajine** máme ešte prísnejšie zabezpečenie," vysvetľuje.

Každá piata 155-milimetrová strela, ktorú ukrajinská armáda v tomto roku vystrelí z húfnic ako Zuzana 2 zo Slovenska, Ceasar z Francúzska či zo systému Krab z Poľska, bude mať na tele uvedený nápis "1003M". Kód označuje dubnický závod. "Keď si všimnete, je na všetkom okolo vás," hovorí jeden zo sprievodcov a ukazuje na delostreleckú aj mínometnú muníciu v miestnosti.

Kým rok 2022 bol pre Ukrajinu rokom získavania stoviek kusov vojenskej techniky zo Západu, aby jej obrancovia zvládli ruskú inváziu, rok 2023 môže znamenať očakávaný obrat vo vojne len v prípade, ak delá budú mať čo strieľať.

"Bez delostrelectva je celkom pravdepodobné, že Ukrajina bude porazená," apeloval na krajiny **NATO** ukrajinský minister obrany Oleksii Reznikov už vo februári.

Dubnický výrobca je jednou z 15 fabrík v Európskej únii, od ktorých plánuje Únia jednotne nakupovať muníciu. V DMD Group pritom popri munícii profitujú aj z výroby vojenskej techniky, ktorá smeruje nielen na Ukrajinu, ale aj ozbrojeným silám na Slovensku.

Škultéty nasadá do auta, aby ukázal, čo v rozsiahlom areáli niekdajších Závodov ťažkého strojárstva (ZŤS) s takmer 15-tisíc zamestnancami dokážu dnes urobiť.

Nie, strely nevyrobia na počkanie

Areál fabriky na muníciu je obrovský, jej pozemok sa tiahne niekoľko kilometrov do údolia v Strážskych vrchoch za Dubnicou. Ešte v 80. rokoch tam dokázali ročne vyrobiť aj 240-tisíc striel ťažkého kalibru pre tanky T-72 aj delostrelecké systémy.

Kým väčšina z týchto striel sa už nevyrába, ako jeden z posledných závodov v Európe dokážu stále ponúknuť aj 152-milimetrovú muníciu, ktorú využívajú delá a húfnice vyrobené ešte v Sovietskom zväze slúžiace aj ukrajinskej armáde.

"Fabrika bola stavaná na 152-milimetrový štandard a na 155 sa prešlo po vstupe do NATO. Vieme vyrábať oboje, je na to tá istá plnička a lis," opisuje výrobu jeden zo zamestnancov.

Do vypuknutia vojny na Ukrajine tamojšia výroba striel 155 neprekračovala ročne viac ako 20-tisíc kusov. Od minulého roka sa však začala výroba zvyšovať.

"Bez veľkých investícií, prispôbením výrobných strojov a prijatím sto nových zamestnancov dokážeme tento rok vyrobiť až 50-tisíc kusov tejto munície," hovoria v závode. To je však nateraz strop ich kapacity.

To isté sa koncom marca na rovnakom mieste dozvedel aj eurokomisár Thierry Breton, keď chcel zistiť, či pre Ukrajinu nemôžu vyrobiť ešte viac munície. Európska únia plánuje vytvoriť spoločný systém obstarávania novej munície ťažkého kalibru v členských štátoch pre Ukrajinu. Minúť na to chce miliardu eur.

"Potrebné sú však nové investície - do haly, strojov aj ľudí. Plány už máme, v priebehu roka 2024 sa chceme dostať na číslo stotisíc vyrobených striel," tvrdí Škultéty.

Ocenil to aj Breton. "Osobne na mňa urobil závod veľký dojem," povedal počas návštevy. Dodal, že v DMD Group mu ukázali "veľmi dôveryhodný a dobre zdokumentovaný plán na výrazné zvýšenie produkcie, a to dvakrát alebo dokonca trikrát," komentoval komisár.

Munícia veľkého kalibru vyrábaná v ZVS holding v Dubnici nad Váhom, čo je súčasť DMD Holding (zdroj: SME - JOZEF JAKUBČO)

Ako dlho to bude trvať? Len čakanie na rozhodnutie Únie, že si v DMD Group môžu kúpiť na zvýšenie výroby aj nové výrobné stroje, môže trvať tri mesiace.

Dokúpiť by museli nový 1000-tonový lis na výrobu ocelových obalov striel. Keďže v Dubnici používajú unikátnu technológiu plnenia náboja trhavinou, stroje na takúto výrobu vyrába len jedna firma na svete. "Dodacia lehota je viac než rok. Nelusknete prstami a máte ho," hovorí jeden z expertov firmy. Ak by peniaze z Únie nedostali, výrobu by tiež zvyšovali, ale pomalšie.

Navyše, ak by si nový veľký záujemca dnes objednal 155 mm strely, ich výroba vrátane dodávky potrebného materiálu by za ideálnych podmienok trvala päť až šesť mesiacov.

Tu má sklady Porsche a tu vedľa budú húfnice

O dva a pol kilometra od fabriky s muníciou sa pred obrovskou halou otvárajú garážové dvere, za ktorými ešte dobrých dvesto metrov vnútri pokračujú koľajnice. "Tu vľavo má [sklady](#) Porsche, to si prenajímajú," ukazuje Škultéry na jedinú časť obrovského priestoru, ktorý je využitý.

V hale sú obhorené steny. Požiar z dávnej minulosti však stavbe výraznejšie neublížil. "V 50. rokoch sa tu vyrábali rušne, my by sme tu do budúca chceli rozšíriť výrobu vojenskej techniky," ukazuje do diaľky, kde stojí niekoľko kusov obrnených vozidiel a chcel by tam mať výrobnú linku. "Tu už nefotiť a ani tam nechodte, máme tu fotopasce," upozorňujú.

Veľa budov niekdajšieho ZŤS už slúži bežným firmám, v jednej predávajú aj trampolíny. Mnohé sú však opustené. Areál je rajom pre urbexerov - nadšencov, ktorí navštevujú opustené budovy, bunkre a tunely.

Nie všetko, čo je na pohľad opustené, však už naozaj neslúži.

Presne takým dojmom pôsobí podzemná hala, ktorá zvonka vyzerá len ako sieť vojenských betónových bunkrov. V roku 1944 na ňu najskôr spadlo takmer 200 bômb z amerických bombardérov, keď Spojenci zneškodňovali fabriku prevzatú nacistami. Volala sa vtedy Hermann Göring Waffenwerke, následne ju chceli zničiť nacisti, keď ustupovali pred frontom z východu.

Montovňa húfníc Zuzana 2 (zdroj: SME - JOZEF JAKUBČO)

Podzemné priestory však odolali. Dnes sa v nich vyrábajú kanóny do húfníc Zuzana a bude v nich prebiehať montáž švédskych obrnených vozidiel CV-90 pre slovenské ozbrojené sily.

"A čo nám Švédi povedali, keď to tu takto videli? Mohli to brať aj ako dobrú kamufláž, ako dobre sú tie priestory chránené," reaguje Škultéty.

Celému DMD Holdingu teraz finančne dominuje firma Konštrukta Defence a jej húfnice. Väčšiu zákazku ako teraz - na dodanie 24 kusov, osem pre Slovensko a 16 pre Ukrajinu - ešte nemali.

"Niekedý tu býva viac hluku, táto Zuzana je však už dokončená," hovorí riaditeľ, hoci na húfnici stále pracujú montéri s ručným náradím. Nastavujú elektroniku.

Kúsok ďalej vidieť ešte len podvozok bez namontovanej veže s delom. Za mesiac dokážu zostaviť dve húfnice. Nepoužívajú žiadnu robotizovanú techniku, všetko montujú ručne. Zazmluvnené kusy by mali dokončiť do konca roka 2024.

Podvozok je z českej Tatry, vežu zvéra Matador, kanón je od firmy ZTS Špeciál, dcérskej spoločnosti Konštrukty. Zuzana je československý výrobok.

Keďže Zuzany už slúžia aj ukrajinskej armáde, technici dostávajú spätnú väzbu, ako sa húfnica správa v reálnych vojnových podmienkach. "Je to preverenie, máme manuál, ale v boji sa nemôžu presného postupu používania držať do bodky," tvrdia v hale s tým, že nepretržitá strelba môže trvať aj tri dni, čo "preveruje", či technika takýto prístup vydrží.

Kanón húfnice Zuzana 2 (zdroj: SME - JOZEF JAKUBČO)

Krytie posádky vo veži pod pancierom a samonabíjanie sú podľa Konštrukty najväčšie výhody Zuzany, ktorej kus stojí okolo 5,8 milióna eur. "V konkurenčnej húfnici Ceasar musia delostrelci vychádzať von a ručne nabíjať v každom počasí na muške snajperov," prirovnávajú.

Zuzana má dostrel 40 kilometrov, dokáže vystreliť a o tri minúty opustiť streleckú pozíciu. Nič z toho by však nebolo možné, nebyť nábojov. V rohu haly v škatuli trčia špičky 155-milimetrovej munície. "Toho sa môžete chytiť, to sú len skúšobné strely," prikyvuje riaditeľ.

Nie je to pomoc za "ďakujem". Zákazky budú na desať rokov aj po vojne

V dôsledku nepretržitého dopytu po strelách z Ukrajiny sú takmer prázdne muničné sklady v celej Európe. Dopyt je obrovský a klesať by podľa DMD najbližšiu dekádu nemal bez ohľadu na trvanie vojny na Ukrajine. Zásoby totiž bude nutné doplniť.

Fabrika má kompletne zazmluvnený rok 2023, prevažná časť dodávky ide na Ukrajinu, málo voľných kapacít má aj na rok 2024. Už teraz plánujú výrobné kapacity na rok 2025.

Na dôsledkoch vojny zarobí aj región. Očakáva sa, že by mohli postupne dať prácu ďalším 200 ľuďom.

Pre samotnú Ukrajinu je však podstatné, ako veľmi sa dokáže muničný priemysel vzchopiť už teraz. Počas jari sa totiž očakáva veľká ukrajinská protiofenzíva, ktorou sa budú snažiť oslobodiť územia okupované Ruskom.

Ukrajinci za rok vojny spotrebovali 1,45 milióna delostreleckých nábojov. Priemerne 140-tisíc mesačne, štyri a pol tisíce kusov munície na deň.

Spojené štáty Ukrajine minulý rok dodali milión kusov, tento rok už samy pociťujú prázdne sklady.

Vyrobiť totiž dokážu len asi 20-tisíc kusov 155-milimetrových striel mesačne. Zásoby ešte majú krajiny, ktoré však najmä z politických dôvodov pomoc Ukrajine odmietajú, či už pre obchodné väzby s Ruskom ako India, či neutralitu ako Južná Kórea a Švajčiarsko.

"Či je ale vojna, alebo nie, investícia sa musí vrátiť, potrebujeme záruku dlhšieho odbytu výrobkov," hovorí Škultéty. Závody v Dubnici nemôžu ohroziť vlastnú ekonomiku a aj kríza za hranicami nemení stratégiu, že v prvom rade ide o obchod.

(zdroj: SME - DOMINIKA COLOMBOVÁ)

Vojna na Ukrajine

- [Najnovšie správy o vojne na Ukrajine](#)
- [Minúta po minúte: Ukrajina vs. Rusko online](#)
- [Volodymyr Zelenskyj: Profil a životopis](#)
- [Rok vzdoru, ktorý všetko zmenil](#)

Tento text ste mohli čítať vďaka tomu, že platíte za obsah. Vážime si to.
